

Arviointiryhmän suositusten toimenpidesuunnitelma

22.6.2016

Yleiset suositukset

Tavoitetila: Järjestelmällinen, suunnitelmallinen, elinvoimainen ja helposti hallittavissa oleva kansalliskomiteoiden kokonaisuus ja prosessit. Samalla taataan kuitenkin toimintojen omaleimaisuus.

Suositus 1: Tiedeakatemiain neuvottelukunnan on muodostettava strategia kansalliskomiteajärjestelmän toiminnan pitkäaikaisen vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Toimenpide (toteuttajana neuvottelukunta): Kansalliskomiteatyöryhmä luo kansalliskomiteastrategian osana neuvottelukunnan strategiaprosessia.

Aikataulu: aloitettu vuoden 2016 alussa, valmistuu vuonna 2017 osana neuvottelukunnan strategiaa.

Suositus 2: Koko kansalliskomiteajärjestelmä tulee arvioida säännöllisin väliajoin.

Toimenpide (toteuttajana neuvottelukunta): Järjestelmän kokonaisvaltainen arviointi suoritetaan jatkossa säännöllisin väliajoin – perusteellisesti, mutta harvoin. Sopiva aikaväli suurten arviointien tekemiseen on esimerkiksi 5-10 vuoden välein tai kun se koetaan tarpeelliseksi. Suositus 2 liittyy yhteen suosituksen 9 kanssa: osittaista yksittäisten kansalliskomiteoiden arviointia tehdään vuositasolla jatkuvasti eli toiminnan arviointi toteutetaan tasaisena vaikuttavuusjohtamisena.

Aikataulu: jatkuva, suurempi arviointi toteutetaan aikaisintaan 2020

Suositus 3: Kaikilla kansalliskomiteoilla tulee olla säännöt.

Toimenpide (toteuttajana neuvottelukunta ja kansalliskomiteat): Sääntöuudistus on aloitettu vuoden 2015 puolivälissä, ja kaikkia kansalliskomiteoita on pyydetty luomaan säännöt vuoden 2016 loppuun mennessä.

Aikataulu: Pyyntö esitetty komiteoille vuonna 2015. Pyyntöä noudattamista seurataan vuosittaisen raportoinnin 2017 yhteydessä.

Suosituksien kansalliskomiteajärjestelmän kattavuuden parantamiseksi

Tavoitetila: Kansalliskomiteajärjestelmä kattaa ICSUssa edustettuina olevat tieteenalat sekä kotimaiset alat ja kotimaisen kentän toimijat.

Suositus 4: Neuvottelukunnan tulee edistää monitieteisten kansalliskomiteoiden perustamista.

Toimenpide (toteuttajana neuvottelukunta ja kansalliskomiteat): Suositus huomioidaan erityisesti silloin, kun ehdotetaan uusien kansalliskomiteoiden perustamista ja kun voidaan aidosti edistää kansainväliseen tason kytkeytymistä. Olemassa olevien kansalliskomiteoiden suhteen neuvottelukunta toimii tarvittaessa kättilönä, mutta aktiivisia toimenpiteitä ei tarvita. Neuvottelukunta tarjoaa tarvittaessa puolueettoman foorumin kansalliskomiteoiden aloitteiden toteuttamiskelpoisuuden pohtimiseen.

Aikataulu: jatkuva

Suositus 5: Neuvottelukunnan tulee tukea olemassa olevien komiteoiden uudelleenjärjestäytymistä kattaviksi ja monipuolisiksi kokonaisuuksiksi.

Toimenpide (toteuttajana neuvottelukunta ja kansalliskomiteat): Olemassa olevien kansalliskomiteoiden suhteen neuvottelukunta toimii tarvittaessa kättilönä, mutta aktiivisia toimenpiteitä ei tarvita. Neuvottelukunta tarjoaa tarvittaessa puolueettoman foorumin kansalliskomiteoiden aloitteiden toteuttamiskelpoisuuden pohtimiseen.

Aikataulu: jatkuva

Suosituksset kansainvälisen ja kansallisen verkostoitumisen tehostamiseksi

Tavoitetila: Kansalliskomiteoilla on hyvät vaikuttamisen mahdollisuudet kansainvälisillä areenoilla ja toiminnan hyödyt jalkautetaan myös Suomeen.

Suositus 6: Kansalliskomiteoita on tuettava kansainvälisten luottamustehtävien saamisessa.

Luottamustoimien hoitamiseen tulee taata pitkäaikainen ja vakaa tuki.

Toimenpide (toteuttajana OKM, neuvottelukunta ja kansalliskomiteat): Kansainvälisiin luottamustehtäviin valitsemista voidaan neuvottelukunnasta edistää myöntämällä osallistumistukea tiedejärjestöjen kokouksiin jo nimitysprosessien alkuvaiheessa. Lisäksi voidaan tehostaa neuvottelukunnan sihteeristön ja komiteoiden välistä tiedonvälitystä. Tehokkaalla tiedonvälityksellä taataan se, että nykyiset luottamushenkilöt, kaudet ja mahdolliset tulevat toimet ovat kaikkien tiedossa riittävän ajoissa sekä se, että toiminta on suunnitelmallista.

Aikataulu: jatkuva, vuoden 2016 aikana sihteeristössä kehitetään luottamustehtävien seuranta ja ennakoimista osana uutta sähköistä KATU-hakujärjestelmää

Suositus 7: Tukea kansalliskomiteatoimintaan ja -verkostoitumiseen kotimaassa on vahvistettava siltä osin kuin se edistää myös kansainvälistä verkostoitumista.

Toimenpide (toteuttajana OKM, neuvottelukunta ja kansalliskomiteat): Koska kotimaiseen toimintaan ei ole osoitettu opetus- ja kulttuuriministeriöstä lisää jaettavia toimintatukia, toimintatuen hakukriteerien painotuksia ei muuteta (tuen painotus siis säilyy kansainvälisissä matkoissa). Neuvottelukunta on kuitenkin testimielessä valinnut vuodelle 2016 neljä kansalliskomiteoiden kotimaisen toiminnan hanketta, joita se rahoittaa toimintatukivaroilla. Näistä pilottihankkeista tiedotetaan neuvottelukunnan nettisivujen kautta ja hankkeiden onnistumista arvioidaan loppuvuodesta 2016. Kansalliskomiteoita rohkaistaan tiiviimpään yhteistyöhön keskenään, ja tästä tematiikasta voidaan toteuttaa työpajoja. Kansalliskomiteoiden kansainvälisen työn hedelmien paremmaksi jalkauttamiseksi Suomeen sihteeristö kerää jo käytettävissä olevien keinojen työkalupakin ja esimerkiksi kansalliskomiteoiden matkat tehdään näkyvämmiksi: matkakertomuksia julkaistaan enemmän neuvottelukunnan verkkoblogissa.

Aikataulu: jatkuva, työkalupakki ja blogikirjoitukset ovat valmisteilla vuoden 2016 aikana, samoin kotimaisten toiminnan pilottihankkeiden arviointi.

Suosituksset kansalliskomiteajärjestelmän koordinointiin

Tavoitetila: Kansalliskomiteajärjestelmän rahoitus seuraa kansalliskomiteoiden tarpeita ja mahdollistaa täten toiminnan kehittämisen, ajanmukaisuuden sekä hyödyt Suomelle ja kansalliskomiteatoimijoille itselleen.

Suositus 8: Kansalliskomiteajärjestelmä on pidettävä joustavana.

Toimenpide (toteuttajana OKM, neuvottelukunta ja kansalliskomiteat): Kansalliskomiteajärjestelmän joustavuutta on pidetty yllä luomalla loppuvuoden toimintatukien lisähaku (tiedossa olevien ylijäämien kierrätys) ja jatkuva asiantuntijahaku (yllättäviin, kesken vuoden ilmeneviin tarpeisiin). Neuvottelukunnan mahdollisuudet järjestelmän kehittämiseen ja joustavuuden lisäämiseen edelleen ovat osin sidoksissa toimintatukina jaettavissa olevan valtiontukiavustuksen kehitykseen. Esimerkiksi uusia kansalliskomiteajäsenyyksiä voidaan ottaa maksettavaksi vain rajatusti. Mahdollisia keinoja järjestelmän joustavuuden lisäämiseksi ovat esimerkiksi toimintatukien käytön mahdollistaminen useamman kalenterivuoden aikana sekä kansalliskomiteoille suunnatun tiedotuksen ja kouluttamisen tehostaminen. Hakuihin ja raportointiin liittyvän infotoiminnan lisäksi voidaan järjestää esimerkiksi kirjanpidon alkeet -kurssi.

Aikataulu: Jatkuva

Suositus 9: Neuvottelukunnalla tulee olla läpinäkyvät kriteerit, joiden perusteella kansalliskomiteoiden toiminnan vaikuttavuutta arvioidaan vuosittaisen raportoinnin yhteydessä.

Toimenpide (toteuttajana neuvottelukunta): Suositus 2 liittyy yhteen suosituksen 9 kanssa: osittaista yksittäisten kansalliskomiteoiden arviointia tehdään vuosittain jatkuvasti eli toiminnan arviointi toteutetaan tasaisena vaikuttavuusjohtamisena. Vuonna 2015 hakuehtoihin lisättiin vaatimus toimintasuunnitelmasta. Sähköinen hakujärjestelmä uusittiin alkuvuodesta 2016 ja tuolloin lisättiin hakemuksiin ja raportointiin uusi kysymys koskien toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Aikataulu: jatkuva, kysymykset otettu hakujärjestelmään vuonna 2016. Vuoden 2016 toisella puoliskolla keskitytään tiedottamaan verkkosivujen kautta kansalliskomiteoiden toiminnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta. Tiedotus perustuu selvitysten kautta kerättyihin vastauksiin.

Suositus 10: Neuvottelukunnan tulee tukea urallaan nuorten tutkijoiden osallistumista kansalliskomiteatoimintaan sekä siihen liittyviin kansainvälisiin kokouksiin.

Toimenpide (toteuttajana neuvottelukunta ja kansalliskomiteat): Nuorten tutkijoiden osallistumista kansainväliseen työhön tuetaan lisäämällä niiden hankkeiden näkyvyyttä, joita kansalliskomiteajärjestelmään kuuluvat katto-organisaatiot ovat suunnanneet nuorille tutkijoille. Neuvottelukunnan nettisivuille on jo lisätty lista kansainvälisten organisaatioiden hankkeista, jotka on suunnattu nuorille tutkijoille. Tiedot hankkeista kerätään jatkossa sähköisen hakujärjestelmän kautta joko vuosittaisen haun tai raportoinnin yhteydessä.

Aikataulu: Tiedot nykyisistä hankkeista on lisätty neuvottelukunnan sivuille vuonna 2015. Sähköinen järjestelmä uusine kysymyksineen on toiminnassa alkuvuodesta 2016, ja kysymys nuorten tutkijoiden aloitteista lisätään vuoden 2017 raportointiin vuoden testauksen jälkeen.

Lyhyt lista toteutettavista toimenpiteistä:

- Kansalliskomiteat osaksi neuvottelukunnan strategiaa
- Arviointi: a) koko järjestelmä b) yksittäiset kansalliskomiteat
- Sääntöuudistus (*toteutunut 2016-2017*)
- Viestintä:
 - o Työkalupakki
 - o Matkakertomukset ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkyväksi tekeminen neuvottelukunnan omassa viestinnässä
 - o Kansainvälisten organisaatioiden nuoriin tutkijoihin liittyvät hankkeet neuvottelukunnan nettisivuille (*toteutunut 2016*)
- KATU-järjestelmä:
 - o Luottamushenkilöiden seuranta
 - o Vaatimus toimintasuunnitelmasta toimintatukihakuun (*toteutunut 2016*)
 - o Kysymys yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta raportointiin ja toimintatukihakuun (*toteutunut 2016*)
 - o Kysymys nuorten tutkijoiden aloitteista raportointiin